

MENSENRECHTEN

'10.000 AND COUNTING...', STRAATSBURG FLASH 2007-2008

In deze rubriek geven we gewoontegetrouw een (niet noodzakelijk representatief) overzicht van enkele opmerkelijke arresten van het Europees Hof van de Rechten van de Mens, dit keer arresten uit 2007 en 2008. Het Hof bereikte in 2008 een nieuwe mijlpaal: het velde op 18 september 2008 met *TAKHAYEVA* en andere *T. RUSLAND*. zijn 10.000ste arrest,

Takhayeva en co. klaagden aan dat de Russische autoriteiten nooit een effectief onderzoek hadden gevoerd naar het spoorloos verdwijnen van één van hun familieleden, klaarblijkelijk tijdens een militaire operatie in en rond hun dorp in Tsjetjenïë ontvoerd door soldaten van het Russische leger in 2002.

Het Hof veroordeelde Rusland wegens schending van artikel 2 EVRM, het recht op leven van het ontvoerde en verdwenen familielid. Het was bewezen dat het slachtoffer verdwenen was tijdens een nachtelijke operatie van het Russische leger en meer dan 5 jaar na de feiten kon er worden van uitgegaan dat het inderdaad niet meer in leven was. Daarenboven hadden de Russische autoriteiten duidelijk nagelaten een onderzoek te voeren naar de verdwijning.

Het Hof stelde bovendien ook vast dat de Russische autoriteiten de verzoekers onmenselijk hadden behandeld (schending van artikel 3 E.V.R.M.). De plotse verdwijning van hun familielid en het gebrek aan onderzoek hiernaar door de Russische autoriteiten genereerde angsten en stress bij verzoekers die in het ongewisse bleven over het lot van hun familielid. Dat kwam volgens het Hof neer op een onmenselijke behandeling.¹ Verdwijningen, sinds mensenheugenis een van de meest perverse mensenrechtenschendingen, krijgen steeds meer een eigen identiteit in het (internationaal) strafrechtelijk instrumentarium. Ze kunnen niettemin ook nog steeds onder

het verbod op onmenselijke behandeling van de achterblijvers worden ondergebracht.

De gruwel van de feiten is natuurlijk nefast voor de feestvreugde vanwege het 10.000ste arrest. Die mijlpaal is tegelijkertijd goed en slecht nieuws voor de mensenrechten in Europa. Het Europees Hof werd opgericht in 1959 en deed zijn eerste uitspraak in 1960 in de zaak met de toepasselijke naam *LAWLESS TEGEN. IERLAND*. Toen op 1 november 1998 Protocol nr. 11 van kracht werd en een fulltime Hof schiep dat direct toegankelijk was voor 800 miljoen Europeanen, stond de teller op 837. Zeven jaar later, eind 2005, zaten we al aan 5.968 en nog eens drie jaar later dus al aan 10.000.

De massale toevloed van zaken is dus onmiskenbaar, zeker als men weet dat er momenteel ook nog om en bij de 94.650 hangende verzoeken zijn.

Jean-Paul Costa, de voorzitter van het Hof, wees in zijn toespraak naar aanleiding van de 10.000ste uitspraak fier op wat het Hof al verwezenlijkt heeft sinds de herstructurering in 1998, op het feit dat het Hof nu inderdaad rechtstreeks toegankelijk is en daardoor een essentieel onderdeel werd in de rechtsbedeling in Europa. Het Hof dreigt echter te bezwijken onder de werkdruk. De voorzitter riep daarom de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke machten van de lidstaten ertoe op om op nationaal niveau samen te werken om ervoor te zorgen dat de mensenrechten die in het Verdrag geponeerd zijn, al in de lidstaat zelf worden gegarandeerd en gerespecteerd, zodat rechtszoekenden niet meer naar Straatsburg hoeven te trekken.² Anderzijds is het door de enorme output van het Hof steeds moeilijker om duidelijke lijnen in de rechtspraak te trekken, zelfs in de zaken waarop door de Straatsburgwatchers meer en meer wordt gefocust, die van de Grote Kamer.

1 E.H.R.M. Takhayeva en andere v. Rusland, 18 september 2008, Appl.nr.: 23286/04, <http://www.echr.coe.int>

2 *European Court of Human Rights delivers its 10 000th judgment*, Press release issued by the Registrar, <http://www.echr.coe.int>

1. Artikel 2 E.V.R.M, recht op leven...

1.1. ... en de positieve verplichting om een strafbaar feit te voorkomen

In de zaak KONTROVA (31 mei 2007) oordeelde het Hof dat Slovaakse in strijd met artikel 2 E.V.R.M. had verzuimd om het leven van de twee kinderen van verzoekster te beschermen. Op 2 november 2002 deed Kontrova bij de districtspolitie van Michalovce aangifte van fysieke mishandeling door haar echtgenoot, met wie ze twee kinderen had. Ze legde een medisch rapport voor, waaruit bleek dat deze mishandeling haar voor 7 dagen arbeidsongeschikt had gemaakt. Volgens Kontrova mishandelde haar man haar al lang, zowel psychisch als fysiek. Twee weken nadien kwam verzoekster opnieuw naar het politiebureau, dit keer samen met haar echtgenoot en dit keer om de klacht in te trekken. De politie legde uit dat dit slechts mogelijk was als ze met een ander medisch attest konden aantonen dat de arbeidsongeschiktheid niet langer dan zes dagen had geduurd. Op 21 november 2002 legde verzoekster een dergelijk attest neer en op 26 november besloot de politie dat het bijgevolg niet om een ernstig misdrijf ging en de klacht geen verder gevolg zou krijgen. In de nacht van 26 op 27 december belde eerst een familielid en daarna Kontrova zelf naar de politie: haar echtgenoot had een geweer en dreigde zichzelf en de twee kinderen van het echtpaar ermee te doden. De politiediensten kwamen ter plaatse maar de echtgenoot had ondertussen de woning reeds verlaten. Ze nodigde verzoekster uit om de volgende dag aangifte van de feiten te komen doen op het politiebureau, wat ze ook deed. De klacht werd blijkbaar niet zoals het moet geregistreerd, alleszins start de politie geen echt strafonderzoek. Op 31 december kwam verzoekster samen met haar broer terug naar het politiebureau om te informeren naar haar aangiftes van zowel 2 november als 27 december. Diezelfde dag schoot haar echtgenoot de twee kinderen en daarna zichzelf dood.

Op 31 januari 2003 startte een strafrechtelijk onderzoek tegen een aantal politieagenten omdat ze zouden hebben nalaten adequaat op te treden na de klachten van mevrouw Kontrova. Drie agenten werden vervolgd maar zowel in

eerste aanleg als in beroep vrijgesproken. In cassatie oordeelde het Slovaakse Hooggerechtshof echter dat de feitenrechtters het bewijs op een niet logische manier hadden beoordeeld, dat ze niet alle relevante feiten in acht hadden genomen en bijgevolg onjuiste conclusies getrokken. Volgens het Hooggerechtshof was er wel degelijk een rechtstreeks oorzakelijk verband tussen het (gebrek aan) optreden van de politiediensten en de fatale afloop. Het verwees de zaak terug naar de lagere rechtbank. Die was gebonden aan het juridisch oordeel van het Hooggerechtshof, doch legde uiteindelijk slechts lage straffen op omdat de politieagenten tot dusver steeds een correct leven hadden geleid, positieve evaluaties op het werk hadden gehad en twee van de drie al waren ontslagen. Deze beslissing werd bevestigd in hoger beroep. Een klacht van verzoekster bij het Grondwettelijk Hof werd afgewezen als onontvankelijk. Verzoekster Kontrova trok naar Straatsburg omdat Slovaakse volgens haar in strijd met artikel 2 E.V.R.M. had verzuimd het leven van haar twee kinderen te beschermen.³

Volgens het mensenrechtenhof was artikel 2 E.V.R.M. inderdaad geschonden door het gebrek aan registratie van de feiten, aan onderzoek en actie door de politiediensten. Artikel 2, lid 1 E.V.R.M. verbiedt lidstaten immers niet alleen zelf opzettelijk en onwetmatig mensen van het leven te beroven. Het verplicht hen ook om afdoende stappen te nemen om de levens van burgers te beschermen, door zowel repressief als preventief op te treden om het plegen van strafbare feiten te voorkomen.

Deze positieve preventieverplichting mag wel geen onevenredige last op de autoriteiten leggen. Het Hof beweerde wel degelijk rekening te houden met de moeilijkheden van politionele handhaving in moderne samenlevingen, de onvoorspelbaarheid van menselijk gedrag en de afweging die steeds gemaakt dient te worden m.b.t. prioriteiten en middelen. De positieve voorkomingsverplichting ontstaat als de autoriteiten wisten of hadden moeten weten dat een

3 E.H.R.M. Kontrova v. Slovaakse, 31 mei 2007, Appl.nr. 7510/04, <http://www.echr.coe.int>; F.P. ÖLCER en P. DE HERT, "Rechtspraak in kort bestek E.H.R.M.", *T. Strafr.* 2007/4, p. 273

derde strafbare feiten kon plegen waardoor er een reëel en acuut risico voor het leven van een welbepaald individu bestond. Dan moet de overheid immers maatregelen te nemen die de feiten, naar redelijkerwijze te verwachten is, kunnen voorkomen.⁴

1.2. ...en de positieve verplichting binnen redelijke termijn een spoedig, effectief en onpartijdig onderzoek te voeren

Op 26 juli 2007 veroordeelde het Hof in de zaak *ANGELOVA EN ILIEV v. BULGARIJE* ook dat land wegens schending van artikel 2 E.V.R.M. De Bulgaarse overheid was volgens verzoekers tekort geschoten in haar verplichting om een spoedig, effectief en onpartijdig onderzoek te voeren naar de moord op de heer Iliev, zoon respectievelijk broer van verzoeksters. De man van Roma afkomst werd op de avond van 18 april 1996 slachtoffer van een gewelddadige aanval door zeven tieners. Hij kreeg een messteek en overleed de volgende dag aan zijn verwondingen. De daders werden onmiddellijk gevat en verhoord. Uit hun verklaringen bleek dat racisme het motief was geweest. Eén van de aanvallers werd geïdentificeerd als degene die de dodelijke steekwonden had toegebracht en hij werd beschuldigd van moord.

Eén jaar na de feiten achtte de onderzoeksrechter de zaak gereed voor pleidooien. In de daaropvolgende jaren werden echter nog verschillende onderzoeksdaaden uitgevoerd. Op 12 juni 2001 vond de onderzoeksrechter de zaak opnieuw klaar om te worden gepleit doch in de vier daaropvolgende jaren gebeurde er niets. Op 15 maart 2005, bijna negen jaar na de feiten, verwierp het Bulgaarse openbaar ministerie de aanklachten tegen zes van de zeven beklaagden, waaronder de persoon die de dodelijke steekwonden had toegebracht, wegens verjaring. Het Straatsburgs Hof herhaalde ook in deze zaak dat artikel 2 § 1 E.V.R.M. de overheid verplicht om zowel preventief als repressief op te treden ter bescherming van het recht op leven. Dat houdt ondermeer in

dat wanneer iemand levensbedreigende verwondingen heeft opgelopen in verdachte omstandigheden, de overheid spoedig een effectief onderzoek moet voeren dat moet kunnen leiden tot het duiden en bestraffen van de dader(s). Het Hof stelde in deze zaak vast dat de overheid in het begin van het onderzoek zeer doortastend tewerk was gegaan doch dat het onderzoek in de jaren erna slechts zeer traag verliep, waarbij tussen 2001 en 2005 zelfs geen enkele onderzoeksdaad werd gesteld, met de verjaring van de feiten tot gevolg. Bijgevolg achtte het Hof artikel 2 § 1 E.V.R.M. geschonden.⁵

2. Artikel 3 E.V.R.M., verbod van foltering

Op 28 februari 2008 bevestigde het Mensenrechtenhof wederom het absolute en onvoorwaardelijke verbod mensen uit te wijzen naar landen waar ze het risico lopen te worden onderworpen aan folteringen of onmenselijke en vernederende behandeling. Deze beslissing (*SAADI v. ITALIË*) komt er op een moment dat uitwijzing naar landen met een dubieuze reputatie op het vlak van folterpraktijken en onmenselijke behandeling steeds frequenter voorkomt, o.m. in het kader van de strijd tegen terrorisme. Geen enkele omstandigheid, ook niet de dreiging van terrorisme of de bescherming van nationale belangen, kan echter rechtvaardigen dat een individu zou worden blootgesteld aan een reëel risico op een dergelijke mensenrechtenschending.

De heer Saadi was van Tunesische afkomst maar had een verblijfsvergunning voor Italië. Dat land wilde hem uitwijzen naar Tunesië omdat hij op 9 mei 2005 werd veroordeeld tot vier en een half jaar gevangenisstraf door het Milanese hof wegens criminele samenzwering. Ondertussen werd de heer Saadi in Tunesië eveneens veroordeeld tot 20 jaar gevangenisstraf wegens lidmaatschap van een criminele organisatie. Hij vroeg in Italië politiek asiel aan, omdat hij mishandeling vreesde bij zijn terugkeer naar Tunesië. Italië wees zijn verzoek af om redenen van nationale veiligheid. Het Europees Hof besliste echter dat er inderdaad substantiële redenen

4 E.H.R.M. *Kontrova v. Slovakije*, 31 mei 2007, Appl.nr. 7510/04, <http://www.echr.coe.int>; zie ook F.P. ÖLCER en P. DE HERT, "Rechtspraak in kort bestek E.H.R.M.", *T. Strafr.* 2007/4, p. 273-274

5 E.H.R.M. *Angelova en Iliev v. Bulgarije*, 26 juli 2007, Appl.nr.: 55523/00, <http://www.echr.coe.int>

waren om aan nemen dat er een reëel risico op mishandeling bestond in geval van uitwijzing naar Tunesië en bevestigde dat de uitwijzing een schending zou opleveren van artikel 3 E.V.R.M.⁶

3. De haas en de schildpad: artikel 5 § 3 E.V.R.M., redelijke termijn van de voorlopige hechtenis

Er was al een arrest De Haes tegen België (uit 1997 over journalistiek bronnengeheim), nu is er ook *LELIÈVRE TEGEN BELGIË* (8 november 2007) dat helaas over de traagheid van ons gerecht gaat. Deze 'kompaan van Dutroux' vond dat zijn voorlopige hechtenis onredelijk lang had geduurd, in strijd met artikel 5 § 3 E.V.R.M. .

Michel Lelièvre was in augustus 1996 aangehouden in de beruchte 'zaak Dutroux' en beschuldigd van ontvoering en opsluiting van een minderjarige. Gedurende zijn voorlopige hechtenis werden de beschuldigingen uitgebreid tot de andere ontvoeringen van minderjarigen, die de dood van vier kinderen tot gevolg had. Het onderzoek nam zoals bekend astronomische proporties aan en werd op de voet gevolgd door de media en de politieke wereld. Tijdens zijn voorlopige hechtenis vroeg de heer Lelièvre herhaaldelijk om zijn vrijlating op basis van artikel 5 § 3 E.V.R.M. doch telkens werd de vrijheidsberoving verlengd met als motivering dat de ernst van de beschuldigingen en de persoonlijkheid van de verzoeker de verlenging rechtvaardigden en de bescherming van de openbare veiligheid zich opdroeg.⁷ Het proces startte uiteindelijk pas in maart 2004 en het Hof van Assisen veroordeelde verzoeker op 22 juni 2004 tot 25 jaar gevangenisstraf.

Lelièvre beklaagde zich bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Dat Hof twijfelde niet over het aanhoudende bestaan van geloofwaardige verdenking. Verdachte Lelièvre had echter herhaaldelijk voorgesteld zich te onderwerpen aan een toezichtmaatregel zoals het elektronisch toezicht of het zich op geregelde

tijdstippen aanmelden bij de politiediensten. Op deze voorstellen zijn de gerechtelijke autoriteiten echter nooit ingegaan noch hebben ze ooit enige alternatieve maatregel uit eigen beweging in overweging genomen.

Volgens het Hof moeten bij de beoordeling van de redelijkheid van de voorlopige hechtenis echter alternatieve maatregelen in overweging worden genomen. De voorlopige hechtenis geldt immers als ultieme maatregel. Indien voldoende waarborgen kunnen worden bekomen dat de beschuldigde zal verschijnen ter zitting, moet de vrijheid onder voorwaarden dan ook bevolen worden.⁸ Het Hof stelt echter vast dat de mogelijkheden tot het opleggen van een alternatieve toezichtmaatregel nooit serieus werden onderzocht en er bijgevolg geen pertinente en voldoende motieven voorhanden waren om de voorlopige hechtenis gedurende 7 jaar, 10 maanden en 8 dagen te blijven handhaven. Volgens het Hof is er bijgevolg sprake van een schending van artikel 5 § 3 E.V.R.M. door het overschrijden van de redelijke termijn van de voorlopige hechtenis en het Hof heeft de heer Lelièvre een schadeloosstelling van g 6.000 toegekend,⁹ (waarop naar verluidt ogenblikkelijk beslag werd gelegd door de burgerlijke partijen in de zaak). Het lijkt weinig waarschijnlijk dat toekomstige verdachten in het kader van strafzaken van het kaliber van de zaak Dutroux hier veel vruchten van gaan plukken. Hopelijk zal men in ons land nooit nog 8 jaar nodig hebben om door de daders nauwelijks betwiste of te betwisten feiten te berechten. Belangrijker is het signaal vanuit Straatsburg naar de raadkamers die te routineus de voorlopige hechtenis verlengen bij zware misdaden en die verlengingen stereotiep gaan motiveren. Als zelfs in de zaak Dutroux alternatieven moesten gezocht worden, geldt dat des te meer voor de verdachten van minder dramatische feiten. De discussie over elektronisch gecontroleerde vrijheid onder voorwaarden kreeg er alleszins een nieuwe impuls door.

6 E.H.R.M. Saadi v. Italië, 28 februari 2008, Appl.nr.: 37201/06, <http://www.echr.coe.int>

7 E.H.R.M. Lelièvre v. België, 8 november 2007, Appl.nr.: 11287/03, <http://www.echr.coe.int>; zie ook F.P. ÖLCER en P. DE HERT, "Rechtspraak in kort bestek E.H.R.M.", *T. Strafr.* 2008/1, p. 70

8 Artikel 5 § 3, laatste lid E.V.R.M.

9 E.H.R.M. Lelièvre v. België, 8 november 2007, Appl.nr.: 11287/03, <http://www.echr.coe.int>

4. Artikel 6 E.V.R.M., recht op een eerlijk proces

Ook in 2007 en 2008 werd natuurlijk weer in een massa zaken geklaagd over een schending van het recht op een eerlijk proces. Een nieuw arrest over de omgang van het Hof van Assisen met de objectieve verzwarende omstandigheden is voor ons land misschien het meest opmerkelijke.

In *DELESPESSE* (27 maart 2008) veroordeelde het Hof België nog maar eens wegens schending van artikel 6 E.V.R.M.. De verzoeker werd in maart 1999 samen met een kompaan beschuldigd van een roofmoord. Tijdens het vooronderzoek had hij de feiten bekend, maar tijdens het onderzoek ter zitting voor het Hof van Assisen ontkende hij elke betrokkenheid in de roofmoord. Het Hof van Assisen stelde één lijst met vragen op, die de jury moest beantwoorden voor zowel verzoeker als de mededader. Aangezien verzoeker de betrokkenheid in de moord ontkende, verzocht hij het Hof van Assisen de vragen met betrekking tot de verzwarende omstandigheid van de moord te individualiseren. Het Hof weigerde en stelde dat de directe en persoonlijke betrokkenheid bij de moord niet moest worden bewezen. Op 24 april 2004 werd verzoeker veroordeeld tot levenslang. Verzoeker klaagt dat artikel 6 § 1 en artikel 6 § 2 E.V.R.M., zijn recht op een eerlijk proces, werden geschonden, meer bepaald zijn recht van verdediging en recht op toegang tot de rechter evenals het vermoeden van onschuld omdat hij nooit de kans heeft gekregen zich te verdedigen tegen de beschuldiging van moord.¹⁰ Het Europees Hof gaf hem gelijk, en veroordeelde België met verwijzing naar haar eerdere arrest over deze problematiek, *GÖKTEPE v. BELGIË* (2 juni 2005)¹¹. Delespesse kon meteen proberen de Wet van 1 april 2007 te gebruiken. Die heeft België immers ingevoerd na het arrest *Göktepe* en biedt de mogelijkheid de rechtspleging in strafzaken te heropenen na een veroordeling door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens¹².

Gelet op het toenemend gebruik van nieuwe technologieën, langzamerhand ook in de strafprocedure, is de zaak *ZAGARIA TEGEN ITALIË* vermeldenswaard (27 november 2007). Het Hof veroordeelde Italië wegens schending van artikel 6 § 1 in samenhang gelezen met artikel 6 § 3. De heer Zagaria moest in 1998 voor het Italiaanse Hof van Assisen verschijnen wegens betrokkenheid in een moord. De Italiaanse wetgeving voorziet in de mogelijkheid van deelname van de beklaagde aan het proces via audiovisuele technieken. Verzoeker nam bijgevolg via videoconferentie deel aan het proces. Achteraf bleek echter dat op het ogenblik van het proces, de vrouwelijke gesprekken tussen Zagaria en zijn advocaat gevolgd werden door een cipier, die nota bene een rapport opstelde over de inhoud van deze gesprekken. Het Hof oordeelde unaniem dat het afluisteren van de vrouwelijke gesprekken tussen de heer Zagaria en zijn raadsman door een bewaker, de rechten van verdediging van verzoeker heeft geschonden.¹³ Dat het privilege van absolute vertrouwelijkheid volgens het Hof een centraal element blijft van het recht op een eerlijk proces, is in deze tijden van terrorismebestrijding, waarin dat privilege uitdrukkelijk in vraag wordt gesteld, een onmiskenbaar signaal.

Ten slotte trok het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in de zaak *GEERINGS v. NEDERLAND* (1 maart 2007) eindelijk de buitengrens van zijn tot nu toe vrij meegaande rechtspraak in kaalplukzaken (van Raimondo uit 1994 tot Phillips in 2001). Het vond dat er een schending van het vermoeden van onschuld uit art.6 was t.a.v. Geerings omdat het Nederlands gerecht hem een ontnemingsbevel oplegde met betrekking tot voordelen mogelijks verkregen via feiten waarvoor hij werd vrijgesproken. Daarmee belet het dat de lagere bewijsdrempel voor de ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel uit "soortgelijke feiten als degene waarvoor de dader werd veroordeeld", als een achterdeur gaat fungeren wanneer de rechter eerder in de strafprocedure de voordeur tegen de neus van de kaalplukkers heeft dichtgesmaakt door een vrij-

¹⁰ E.H.R.M. Delespesse v. België, 27 maart 2008, Appl.nr.: 11287/03, <http://www.echr.coe.int>

¹¹ E.H.R.M. Göktepe v. België, 2 juni 2005, Appl.nr.: 50372/99, <http://www.echr.coe.int>

¹² Wet 1 april 2007 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering met het oog op de heropening van de rechtspleging in strafzaken, B.S. 9 mei 2007; Artikel 442bis Sv.

¹³ E.H.R.M. Zagaria v. Italië, 27 november 2007, Appl.nr.: 11287/03, <http://www.echr.coe.int>

spraak. Voor de kaalpluk volstaat het namelijk dat het "aannemelijk is dat de dader die feiten ook heeft gepleegd". Het Hof vindt niettemin dat een dergelijk oordeel neerkomt op de vaststelling van schuld zonder dat verzoeker conform het recht schuldig is bevonden, en acht artikel 6 E.V.R.M. geschonden.¹⁴ Het valt nu af te wachten wat het Hof zal doen met het onschuldvermoeden bij kaalpluk wanneer de strafvordering om een andere reden dan de volledige vrijspraak niet tot een veroordeling heeft geleid.

In het licht van de klassieke discussie over de verhouding tussen de burgerlijke vordering en de strafvordering, valt het ten slotte aan te stippen dat in de eerder vermelde zaak van de doodgestoken Roma-man (*ANGELOVA EN ILIEV v. BULGARIJE*) de klagers hadden gesteld dat de onredelijke duur van de strafprocedure hen, in strijd met artikel 6 § 1 E.V.R.M., de toegang tot de rechtbank verhinderde. Zij konden immers geen vergoeding krijgen in een burgerlijke zaak zolang de strafprocedure niet was afgehandeld. Het Hof oordeelde echter dat er geen sprake was van een schending van artikel 6 § 1 omdat de rechter, indien de klagers een burgerlijke procedure zouden gestart zijn, wel degelijk de zaak kon behandelen. Ook al was de afloop afhankelijk van de strafrechtelijke procedure, de burgerlijke rechter was volgens het Hof niet gebonden aan de strafprocedure om een onderzoek te voeren.¹⁵

VANESSA PENNINGER
FRANK VERBRUGGEN*

RUBRIEK INTERNATIONAAL EN EUROPEES STRAFRECHT

'MUTUAL RECOGNITION OF JUDICIAL DECISIONS IN CRIMINAL MATTERS AND THE ROLE OF THE NATIONAL JUDGE (THIRD ANNUAL FORUM)'

Trier, 22-24 oktober 2008

Voor het derde jaar op rij heeft de Europese Rechtsacademie van Trier (ERA), in samenwerking met het Europees Justitieel Training Netwerk en met financiële steun van de Europese Commissie, een forum georganiseerd waar rechters uit verschillende lidstaten de mogelijkheid kregen om te debatteren en te reflecteren over de Europese justitiële strafrechtelijke samenwerking en, in het bijzonder, over het Europees aanhoudingsbevel (EAB).

De conferentie werd in gang gezet met een interessante, theoretische uiteenzetting over het vaak geciteerde, maar zelden geëxpliceerde principe van wederzijdse erkenning door Prof. A. Klip. Op enthousiaste wijze verduidelijkte hij de ontstaansgeschiedenis en de evolutie van dit principe in de brede context van het EG-recht en stond hij stil bij de belangrijkste ontwikkelingen ter zake in de rechtspraak van het Hof van Justitie.

De conferentie had echter, meer nog dan de voorgaande jaren, een zeer praktijkgerichte focus, wat meteen duidelijk werd toen de tweede spreker, J.M. Peltier, het woord kreeg. Aan de hand van zeer concrete praktijkervaringen beoogde deze Franse verbindingsmagistraat, die momenteel in Polen gedetacheerd is, aan te tonen waar het in de praktijk bij wederzijdse erkenning uiteindelijk om draait: inspanningen leveren en tegemoetkomingen doen in een klimaat van samenwerking. Wederzijdse kennis, wederzijds vertrouwen en wederzijdse erkenning zijn hierbij, aldus Peltier, drie belangrijke aspecten die voortdurend in interactie moeten staan met elkaar.

Vervolgens werd het hoofdthema van de conferentie aangesneden: de praktische werking van het EAB. Eerst werd een analyse gemaakt van de implementatie van dit instrument in een aantal

¹⁴ E.H.R.M. *Geerings v. Nederland*, 1 maart 2007, Appl.nr.: 30810/03, <http://www.echr.coe.int>

¹⁵ E.H.R.M. *Angelova en Iliev v. Bulgarije*, 26 juli 2007, Appl.nr.: 55523/00, <http://www.echr.coe.int>

* Instituut voor Strafrecht, K.U. Leuven